

УДК: 005.336.4:005.963.1:376-054.62:61(292.7/.8)

Я. І. ПРОСКУРКІНА, аспірант

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України
вул. М. Берлінського, 9, М. Київ, 04060, Україна
yana_i_pr@ukr.net

ДОСВІД ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАННЯ В МЕДИЧНИХ ШКОЛАХ США

***Анотація.** Досліджено актуальні питання організації підготовки іноземних студентів до вступу у вищі медичні школи США. Проаналізовано правила вступу до вищих медичних шкіл, програми підготовки до вступу та навчальна практика. Акцентовано увагу на перевагах та недоліках системи підготовки іноземних студентів до вступу у вищі медичні школи США. Запропоновано Перспективи подальших розвідок у контексті застосування зарубіжного досвіду в організації підготовки іноземних студентів до навчання в українських вищих навчальних закладах.*

Ключові слова: іноземні студенти, допрофесійна підготовка, вищі медичні школи США, програми підготовки до вступу.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Участь вищої школи України в підготовці національних кадрів для зарубіжних країн є традиційним компонентом її міжнародної діяльності. У Законі України «Про вищу освіту» зазначається, що одним із головних напрямів міжнародної співпраці є надання послуг іноземним громадянам у галузі вищої та післядипломної освіти [1]. Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття») теж одним із пріоритетних напрямів розвитку міжнародних зв'язків у галузі освіти визначає вдосконалення системи підготовки і перепідготовки фахівців для зарубіжних країн [2]. Зважаючи на те, що серед іноземних студентів значним попитом користуються медичні спеціальності, актуальним залишається питання якісної підготовки іноземних громадян на підготовчому факультеті до вступу у вищі медичні навчальні заклади.

Пошук шляхів удосконалення програм підготовки іноземних студентів до навчання у вищих навчальних закладах за медичним профілем актуалізує необхідність аналізу подібних систем підготовки в інших країнах. Такий аналіз дозволить оптимально враховувати досвід інших країн (як негативний, так і позитивний) для більш ефективної організації процесу підготовки іноземних студентів в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми допрофесійної підготовки іноземних громадян розглядаються в низці публікацій вітчизняних і зарубіжних авторів, зокрема Н. Булгакової, Л. Куришевої, О. Палки, І. Родіонової. Питання організації та здійснення процесу навчання іноземних студентів медичного профілю в умовах підготовчого факультету висвітлюються на міжуніверситетських науково-методичних конференціях. Разом з тим аналіз теоретичних джерел доводить, що в сучасній вітчизняній педагогічній теорії відсутні роботи, присвячені вивченню особливостей допрофесійної підготовки іноземних студентів медичного профілю в зарубіжних країнах.

Формулювання мети статті. США посідає серед інших країн перше місце у рейтингу програм з академічної мобільності. Сучасна американська система вищої освіти суттєво відрізняється від української. Одним з базових принципів організації вищої школи в Сполучених Штатах проголошується «академічна свобода», яка надається як самим навчальним закладам, так і студентам. За таких умов кожен студент американського вищого навчального закладу самостійно визначає власну освітню траєкторію згідно зі своїми професійними інтересами, уподобаннями та схильностями. Очевидно, що така організація навчання вимагає відповідальності і самодисципліни. Студент самостійно планує свій розклад занять відповідно до обраної спеціальності, записується на лекції, семінари, вибирає час для практики і стажування.

У межах статті проаналізуємо організаційно-педагогічні особливості підготовки іноземних студентів медичного профілю у вищих навчальних закладах у США і визначимо чинники привабливості освіти для іноземних студентів у цій країні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Отримання вищої медичної освіти в США – це складний і довготривалий процес як для самих американців, так і для іноземних студентів. Щодо іноземних студентів існує низка перешкод, яка обмежує доступ громадян до медичної освіти. Передусім це висока вартість навчання. Тому уряд країни пропонує своїм громадянам фінансову допомогу у вигляді грантів і кредитів на навчання в університетах, у тому числі медичних. Натомість, подібне фінансування з боку державних структур не передбачене для іноземних студентів. Тому більшість медичних шкіл, які приймають заяви на вступ від іноземних громадян, вимагають від кожного абітурієнта довести свою фінансову спроможність і одноразово сплатити всю суму за навчання на початку навчання.

Іншою перешкодою є відносна невелика кількість закладів, готових навчати іноземних студентів. Тільки 50 з 126 американських медичних навчальних закладів приймають заяви від неамериканських громадян/ постійних жителів. Окрім того, переважна більшість вищих медичних шкіл, які беруть на навчання іноземних студентів, є приватними, а такі школи зазвичай встановлюють більш високу плату за навчання.

Іноземні студенти можуть розраховувати на фінансову допомогу для навчання в медичних школах лише на магістерських і докторських програмах, оскільки самі медичні школи зацікавлені в навчанні студентів з інших країн. Утім такий варіант можливий для тих студентів, які можуть підтвердити свій рівень знань значними науково-дослідними і академічними здобутками. [3].

У Сполучених Штатах Америки відсутні єдині умови вступу для іноземних студентів, тому процедура прийому до вищого навчального закладу в кожному університеті різна. Асоціація американських медичних коледжів видає щорічний довідник медичних коледжів «Умови і вимоги надходження в медичний коледж» (MSAR), де міститься корисна інформація і статистика щодо вступних умов і вимог у різних вищих медичних школах країни.

Обов'язковою вимогою для усіх іноземних студентів є високий рівень знання англійської мови, підтверджений результатами міжнародного тесту TOEFL (Test of English as a Foreign Language). Більшість навчальних закладів країни вимагають 61-80 балів TOEFL iBT (Інтернет варіант тесту) або 500 балів для TOEFL pBT (паперовий варіант тесту) на програми вищої освіти ступеня бакалавра, і від 80 TOEFL iBT або 550 TOEFL pBT на програми пост-вищої освіти (диплом про вищу освіту). До розгляду приймаються результати інших міжнародних тестів, наприклад, IELTS

(International English Language Testing System): 6.0 IELTS для вступу на навчання за програмою бакалаврату чи 6.5 IELTS відповідно для навчання на постдокторських освітніх програмах.

Усі, хто прагне отримати медичну освіту, складають тест MCAT (Medical College Admission Test). Цим тестом перевіряють ймовірність успішного навчання майбутнього студента за медичним профілем. Вищі медичні заклади ретельно обирають претендентів на професію лікаря. Недостатньо продемонструвати лише знання в галузі природничих наук: біології, хімії (органічної та неорганічної), фізики. Медичні школи найбільш зацікавлені в інтелектуальному потенціалі студентів [2].

Структура тесту включає 4 секції: питання із природничих наук (Physical Sciences), питання з біології (Biological Sciences), усне опитування (Verbal Reasoning), письмова частина тесту (Writing Sample), де пропонують написати 2 твори із запропонованих тем. Завдання кожної секції побудовані так, щоб перевірити не лише знання з навчального предмета, а й навички мислення, необхідні для успіху в медичній школі, у тому числі аналітичного мислення, абстрактного мислення і розв'язання проблем. Тест триває близько семи годин з невеликими перервами між секціями.

Як правило, менш ніж два відсотки іноземних студентів проходять серйозний і жорсткий конкурсний відбір до вступу в медичні заклади. Цим можна пояснити той факт, що, незважаючи на популярність професії лікаря у світі, більшість іноземних студентів приїжджають у США отримати освіту за іншим профілем: економічним, юридичним, технічним.

Успішні результати тесту дають можливість пройти чотирирічний курс попереднього навчання в коледжі за суміжною спеціальністю – «pre-medical study». Упродовж чотирьох років студенти вивчають курси з органічної та неорганічної хімії, біології, математики, фізики, психології, а також суспільних наук. Після успішного завершення «pre-medical study» й отримання ступеня бакалавра студенти подають зави до вступу у вищу медичну школу, де ще чотири роки продовжують навчання. Програма першого і другого курсів навчання вищих медичних шкіл зорієнтована переважно на оволодіння знаннями в галузі медицини, а наступні два роки є клінічною підготовкою в лікувальних установах.

Для більш якісної підготовки до вступу у вищий навчальний заклад у США існує добре відпрацьована система відповідних підготовчих курсів, які спеціалізуються на мовній та академічній підготовці іноземних студентів. Студенти опановують знання та навички, необхідні для досягнення успіху в університетах США, а також подальшої професійної кар'єри.

Набір варіантів програм підготовки до вступу досить гнучкий. Кожний може обрати свій формат програми відповідно до власних академічних потреб. Хоча програми в різних закладах мають різні назви: «Диплом для вступу до університету» («Diploma for University Entrance»), «Рік за кордоном» («Language Year Abroad»), «Мовна перехідна програма» («ESL Transition Program»), між ними немає суттєвої різниці. Метою всіх програм для іноземних студентів є якісна мовна підготовка, без якої неможливе подальше успішне навчання й адаптація студентів до вимог і стандартів навчання та життя у США. Додатковою перевагою таких програм є те, що після успішного закінчення іноземні студенти отримують сертифікат, який дозволяє вступати до обраного закладу без складання тестів TOEFL або IELTS [4].

Найбільшою популярністю користується програма «Міжнародні студенти першого року навчання» («International First Year»). Ця програма призначена для

іноземних студентів, чиї академічні досягнення відповідають усім вимогам вступу до американських ВНЗ, втім їм бракує певного рівня володіння англійською мовою. Така програма поєднує курс англійської мови з предметами, що викладаються на першому курсі університету, включаючи всі необхідні курсові роботи й академічні бали. Підготовчі програми «International First Year» пропонують курси відповідно до обраного профілю навчання. Іноземні студенти медичного профілю можуть взяти загальний курс, який надає фундаментальні знання у галузі здоров'я, гуманітарної охорони здоров'я, гуманітарних і суспільних наук, чи науково-технологічний і математичний курс, на якому викладається загальна фізика та біологія. Такі курси включають до 9 університетських предметів. Кожен із них оцінюється у 3 або 4 академічних бали. Безсумнівною перевагою таких курсів є викладання предметів викладачами університету, що забезпечує наступність у навчанні.

Популярність програми пояснюється ще й можливістю зекономити час і гроші, адже після її закінчення іноземні студенти мають право перейти відразу на другий курс бакалаврату університету. Однак таку можливість отримають лише ті, хто має високий бал успішності за результатами навчання на довузівській програмі та підтверджений тестами TOEFL високий рівень знання англійської мови (550 рBT/80 iBT) [5].

Іншою поширеною програмою є «Мовна перехідна програма» («ESL Transition Program»). Цей навчальний курс розроблений для забезпечення іноземних студентів навичками, необхідними для зарахування на перший курс за програмою бакалаврату в університети США. Він поєднує в собі підвищення рівня англійської мови з розвитку академічних навичок і різноманітні програми позанавчальної діяльності. Незважаючи на те, що головний акцент ставиться на мовній підготовці, у студентів також є можливість прослухати й академічні предмети, які потім будуть зараховані у вищому навчальному закладі [3].

Залежно від рівня англійської мови в іноземних студентів є можливість обрати короткотривалі чи довготривалі курси цієї програми. Для іноземних студентів з низьким рівнем англійської мови (нижче Intermediate) пропонується річна мовна програма підготовки, яка складається з п'яти модулів (читання, письмо, аудіювання, говоріння, навчальні навички) і здійснюється поетапно.

На початковому етапі, окрім власне мовної підготовки, увага приділяється розвитку таких академічних навичок, як проведення дослідження, написання заміток, усні виступи. Іноземні студенти навчаються принципам структурування як письмових, так і усних наукових висловлювань, засвоюють прийоми коментування, аналізу, синтезу, аргументування і дискусії.

На другому етапі увага приділяється розвитку умінь і навичок критичних оцінок наукової літератури, науково-дослідних навичок. Студенти вчаться працювати з джерелами інформації, виокремлювати основну думку тексту, логічну основу висловлювання, обробляти текстову інформацію у вигляді таблиць, схем чи навпаки уміти прочитати схеми, таблиці. Також засвоюються прийоми компресії тексту і, звичайно, відпрацьовуються вміння активізації цих навичок в усному висловлюванні [4].

Третій етап розвиває навички роботи з великою кількістю наукової літератури, навички академічного письма, слухання великих за обсягом лекцій. На четвертій стадії формується повна готовність до навчання у вищому навчальному закладі країни. Вважається, що іноземні студенти можуть брати активну участь у семінарах,

дискусіях. На цьому етапі використовуються автентичні матеріали, увага зосереджується на подальшому розвитку навичок академічного читання, письма, розширенні словникового запасу. Студенти опановують навички написання есе на задані теми, створення презентацій. Вважається, що рівень англійської на цьому етапі має досягти еквівалента TOEFL 79 iBT або IELTS 6.5.

Аналіз електронних джерел свідчить, що американська допрофесійна система головну увагу приділяє мовній підготовці іноземних студентів. Значна частина підготовки присвячена формуванню і розвитку академічних навичок, які є значущими для успішного майбутнього університетського життя і забезпечують іноземним студентам функціональне виконання обов'язків як студентів. Іноземні студенти повинні бути готовими працювати у групах, планувати свій час, уміти працювати самостійно, систематизувати матеріал, записувати лекції, проводити дослідження, готувати презентації, оцінювати себе. Для цього під час занять використовують спеціальні освітні технології, які враховують особливості сприйняття інформації нерідною мовою. Наприклад, широке застосування інтерактивних методів навчання: творчі завдання, метод проблемного викладу, навчальні ігри (рольові ігри, імітації), діалог, монолог; використання суспільних ресурсів (екскурсії); робота в малих групах; мозковий штурм тощо. Усі наведені технології переслідують головну мету – підготувати до формату навчання у вищій школі. Студенти, що закінчили програму допрофесійної підготовки, отримують навички критичного мислення, навички, необхідні для орієнтації в академічному просторі американських вузів, впевненість у собі і у своєму успіху [5].

Вважаємо, дуже доброю традицією системи допрофесійної підготовки іноземних студентів в США є широкий вибір програм адаптації і орієнтації у новому середовищі. Іноземним студентам надається тьюторська підтримка, пропонуються спеціальні семінари, тренінги, на яких іноземні студенти можуть отримати консультації, які предмети обрати, як планувати свій майбутній розклад, якими є вимоги до навчання іноземних студентів. Такі заняття є обов'язковими для новоприбулих. Іноземним студентам забезпечують інформаційну і консультативну підтримку з різноманітних питань: житло, харчування, правові питання тощо. Крім підтримки з практичних питань, пропонують численні позакласні заходи, зустрічі з випускниками, групи підтримки іноземних студентів, культурні заходи та багато іншого. Усе це допомагає іноземним студентам подолати труднощі першого етапу навчання.

Висновки результатів дослідження. Отже, аналіз програми допрофесійної підготовки в США для іноземних студентів дає підстави зробити висновок, що привабливість отримання освіти у країні для іноземних студентів закладена в системі її організації і функціонування. Для іноземних студентів, які обрали медичний профіль, це є довгим і складним шляхом, який можуть подолати лише найбільш талановиті і наполегливі. Привабливість програм освіти і довузівської підготовки забезпечується гнучкістю та різноманітністю запропонованих освітніх програм, якістю мовної і академічної підготовки, а також роботою широко розвинутої мережі служб підтримки іноземних студентів.

Перспективи подальших розвідок. У подальших публікаціях розглянемо організаційно-педагогічні засади допрофесійної підготовки іноземних абітурієнтів медичного профілю в Україні.

Література

1. Закон України «Про вищу освіту» №2984-III, із змінами від 19 січня 2010 р. [Електронний ресурс] // Освітній портал. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/pravo/law_05/part_12.html>.
2. Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття») постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 1993 р. № 896 [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <[http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/896-93- %D0 %BF](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF)>.
3. Miller J. Edward, Huff Joni. International Students and Medical Education: Options and Obstacles [Electronic resource] / Edward J. Miller, Joni Huff // National association of advisors for the health profession. – Mode of access: <<http://www.naahp.org/Default.aspx?tabid=2564>>.
4. Медицинское образование [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <<http://www.useic.ru/medicine.html>>.
5. University of Georgia premedical studies program [Electronic resource] // The University of Georgia. – Mode of access: <<http://premed.uga.edu/guide/four.htm>>.

Я. И. ПРОСКУРКИНА, аспирант
Институт педагогического образования и
образования взрослых НАПН Украины
ул. М. Берлинского 9, г. Киев, 04060, Украина
yana_i_pr@ukr.net

ОПЫТ ПОДГОТОВКИ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ К ОБУЧЕНИЮ В МЕДИЦИНСКИХ ШКОЛАХ США

***Аннотация.** Исследованы актуальные вопросы организации подготовки иностранных студентов к поступлению в высшие медицинские школы США. Проанализированы правила поступления в высшие медицинские школы, программы подготовки к поступлению и учебная практика. Акцентировано внимание на преимуществах и недостатках системы подготовки иностранных студентов к поступлению в высшие медицинские школы США. Определены перспективы дальнейших исследований в контексте применения зарубежного опыта в организации подготовки иностранных студентов в условиях украинских вузов.*

Ключевые слова: иностранные студенты, предпрофессиональная подготовка, высшие медицинские школы США, программы подготовки к поступлению.

YA. I. PROSKURKINA, postgraduate student
Institute of Pedagogical and Adult Education, NAPS of Ukraine
9 M. Berlynskoho Str., Kyiv, 04060, Ukraine
yana_i_pr@ukr.net

THE EXPERIENCE OF FOREIGN STUDENTS' PREPARATION TO STUDYING AT MEDICAL SCHOOLS OF THE USA

***Abstract.** The topical issues of the organization of international students' preparation to entering higher medical schools of the USA have been considered. The admission*

requirements to higher medical schools, training programs for international applicants and teaching practice have been analyzed. Advantages and disadvantages of preparing international students for entry to higher medical schools of the USA have been emphasized. The aspects of the further researches in the context of applying international experience to the training of foreign students in Ukrainian universities have been defined.

The ways of improving programs on preparing international students for studying in higher medical schools have been analyzed. Organizational and pedagogical peculiar features of preparing international students for entry to higher medical schools of the USA have been highlighted. The major facts of attraction foreign students to medical education have been determined. The process of forming and developing academic skills as major part of preparation program has been regarded. The program of pre-professional preparation for foreign students in the USA has been analyzed. The system of educational organization and functioning as the source of attraction for gaining education has been considered. The aspects of teaching and training international students as future medical employees have been examined. It has been determined that attraction of educational programs and pre-university training is provided with flexibility and diversity of offered educational programs, quality of language and academic training, work of a developed network of foreign students' support service.

Keywords: international students, pre-university training, higher medical schools of the USA, programs of preparation to enrollment.

Bibliography

1. The Law of Ukraine "On Higher Education» № 2984-III, as amended on January 19, 2010 [Electronic resource] // Osvitnii portal. – – Mode of access: <http://www.osvita.org.ua/pravo/law_05/part_12.html>.
2. The State National Program "Education" ("Ukraine of the XXI century"), decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine, dated November 3, 1993 № 896 [Electronic resource] // Zakonodavstvo Ukrainy. – Mode of access: <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>>.
3. Miller J. Edward, Huff Joni. International Students and Medical Education: Options and Obstacles [Electronic resource] / Edward J. Miller, Joni Huff // National association of advisors for the health profession. – Mode of access: <<http://www.naahp.org/Default.aspx?tabid=2564>>.
4. Medical Education [Electronic resource]. – Mode of access: <<http://www.useic.ru/medicine.html>>.
5. University of Georgia premedical studies program [Electronic resource] // The University of Georgia. – Mode of access: <<http://premed.uga.edu/guide/four.htm>>.